

යළි නිස සිසුවන

මිනිසාගේ ලොකුම මරුවා

(ස)

මාතෘ ශ්‍රී ලාංකික ජන ජීවිතයට මෙන් අපේ ශිෂ්ටාචාරය හා සම්බන්ධ රේනි-හාසික,සමාජය හා

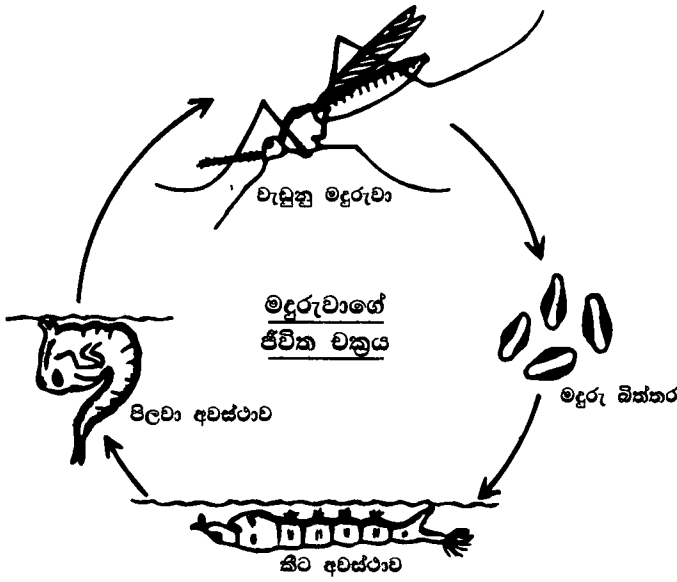
දේශපාලනික විපර්යාසයන්ට බලපෑකිසියම් වසංගත රෝගයක් වී නම් ඒ මැලේරියාව මිස අන් කවරක්වත් නොවේ. රේනිහාසික ව සලකා බැලුවහොත් අනුරාධපුර රාජධානිය අභාවයට යාමට මෙම වසංගතය හේතුවන්නට ඇතැයි මතයක් පවතී. දුටු ගැමුණු රජතුමා මිය ගියේ ද මැලේරියාව සෑදීමෙනැයි කියන විද්වත්තු පිරිසක් ද සිටිති. එසේ වී නම් මැලේරියාව අපේ ඉතිහාසය වෙනස් කොට ඇතැයි කිව හැකිය.

සිංහල සාහිත්‍ය වංශයේ සැතපුම් කතුවකැයි කිව හැකි ගම්පෙරළියටත් මැලේරියාව ගැවී තිබේ. ජිනදස සිංහලේ ගොස් මිය යන්නේ මැලේරියා උණෙනි. ඔහු එසේ මිය නොගියා නම් ගම්පෙරළිය තුන් ඇඳුතු තවකතාවක් ලෙස දිවෙන්නේ තැන.

වර්තමාන තත්ත්වය සැලකීමේදී ද මැලේරියාව සුළු කොට තැකිය හැකි රෝගයක් නොවේ. ඒ සෘජුව ම මෙන් ම වක්‍රව ද සාමාන්‍ය ජන ජීවිතයට එමගින් විශාල තර්ජනයක් එල්ල වන බැවිනි.

ඇතැම් විට පැරණි වෛද්‍යවරුන් මැලේරියා රෝගය හඳුනාගනු ලැබුවේ දුෂිත වායු නිසා ඇතිවන රෝගයක් ලෙස ය. 'අභිචාතක රෝග' වශයෙන් ජාතක පොතේ සඳහන් වන්නේ මැලේරියා බවට ඇතැම්හු කියති. 'මැලේරියා' යන වචනය ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ නිර්මාණය වීමට තුඩුදී ඇත්තේ ද මෙම සංකල්පයයි. **Mal-air** යන්න මැලේරියාව බවට පත්වී තබේ. **Mal-air** යන්න දුෂිත වායුව යි.

ක්‍රි.පූ. 2300 දී පමණ කාලයේ පටන් ලොව සතර දිග්ගාගයේ ම මැලේරියාව තිබුණු බව ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි. මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් අධිරාජ්‍යයා මිය ගියේ නියත වශයෙන් ම මැලේරියාව වැළඳීමෙන් බව කියනු ලැබේ. ඩාන්ටෝ වැනි දර්ශනවාදීන්ටත් මේ රකුසාගෙන් ගැලවීමට නොහැකි විය.

මැලේරියාව බෝ වීම

මැලේරියාව මිනිසාගේ ශරීරයට ඇතුළු වන්නේ ගැහැනු ඇතෝගිලිස් මදුරුවා මාර්ගයෙනි. එම මදුරු ගත්කණයෙන් අතතුල්ව මැලේරියා පරපෝෂිතයේ මිනිස් සිරුරට ඇතුළු වෙති. ඇතෝගිලිස් මදුරුවා මැලේරියා රෝගය වැළඳුණු පුද්ගලයකුගෙන් ලේ උරා බිටි පසුව එම රුධිරය මදුරුවාගේ සිරුරට ඇතුළු වේ. මැලේරියා පරපෝෂිතයේ මදුරු ශරීරය තුළ දෙගුණ තුන්ගුණ වෙමින් වර්ධනය වෙති. දින 10-14ක් ගෙවුණු තැන දී තව කෙනෙකුට මැලේරියාව සෑදීමට තරම් ශක්තියක් ඔවුහු ලබති.

මෙවැනි ඉතිහාසයක් දේශීය වශයෙන් මෙන්ම ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ද පවතින මැලේරියාව කුමන අන්දමේ රෝග තත්ත්වයක්දැයි විමසීම වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ සලකා බලන විට මැලේරියාව ප්‍රධානතම සෞඛ්‍ය ප්‍රශ්නයක් බව කිව හැකි ය. ලංකාවේ ජනගහනයෙන් මිලියන 12 ක් පමණ ජීවත් වන්නේ මැලේරියාව පැතිරී ඇති ප්‍රදේශවල ය. ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක 25 ක් 21 කම යම්කිසි

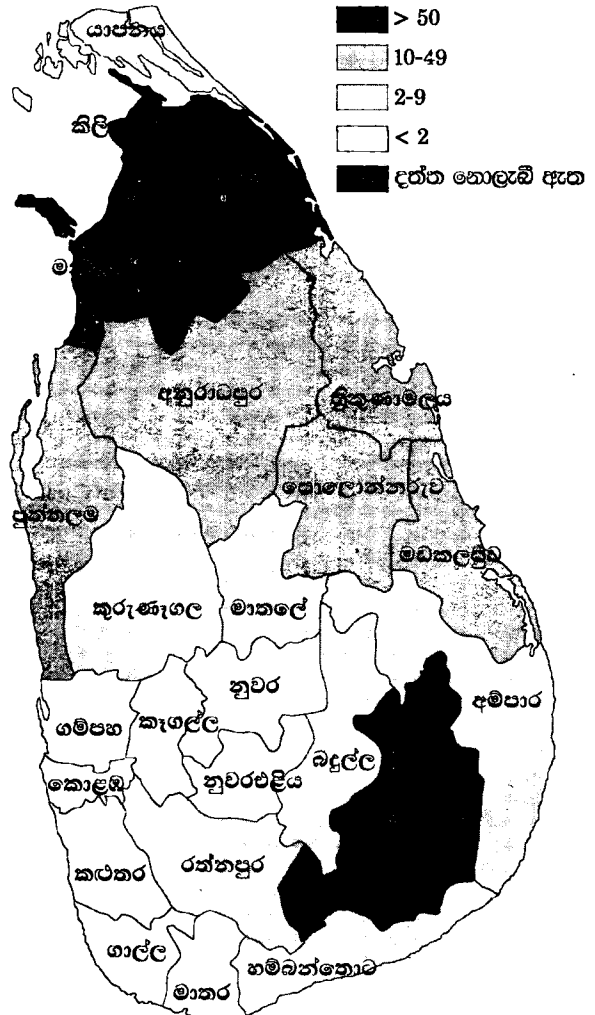
මට්ටමකින් මැලේරියාව පැතිරීම දක්නට ලැබේ. වර්තමානය වන විට නිශ්චිතව ම මැලේරියාව වැළඳුණු බවට හඳුනාගන්නා රෝගීන් ගණන වසරකට ලක්ෂ දෙකක් පමණ වෙයි. මේ රෝගයට බහුල වශයෙන් ම ගොදුරු වන්නේ ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාව වීම ද විශේෂත්වයකි. ඔවුන් කෘෂිකර්මාන්තයේ යෙදී සිටින බැවින් රටේ ආර්ථිකයට ද මෙම රෝගයෙන් විශාල බලපෑමක් ඇති කෙරේ. මක්

නිසා ද ඔවුන් රෝගී බවට පත්වීම නිසා දින ගණනාවක් යනතුරු තම ජීවනෝපාය මාර්ගයේ යෙදීමට ඇති ඉඩ කඩ ඇහිරීම නිසා ය. විශේෂයෙන් කුඩා දරුවන්ට මැලේරියාව වැළඳීම නිසා ඔවුන්ගේ ධාරණ ශක්තිය හීන වන බව පර්යේෂණ මගින් සනාථ වී ඇත. මැලේරියාව වැළඳීම නිසා පැසල් වැඩ කටයුතු අධාල වූණු සිසුන් සහ වෙනත් කටයුතු නිසා එසේ වූණු සිසුන් යොදවා කළ පර්යේෂණයකින් හෙළි වූයේ මැලේරියාව වැළඳුණු සිසුන්ට අතපසු වූණු වැඩ තැවත ග්‍රහණය කර ගැනීම සෙසු සිසුන්ට වඩා අපහසු වූ බවයි. මේ අනුව මැලේරියාව තැවත තැවතත් වැළඳීමෙන් සිසුන්ගේ මොළයට බල පෑම් ඇති වී ධාරණ ශක්තිය අඩපන වී යන බව ඔප්පු වේ.

1958 දී මැලේරියාව ලංකාවෙන් තුරන් කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් මුල්වරට ආරම්භ විය. මෙය ඉතාමත් සාර්ථක වූ අතර 1963 ශ්‍රී ලංකාවෙන් ම වාර්තාගත වූයේ මැලේරියා රෝගීන් 17 දෙනකු පමණි. එහෙත් මේ තත්ත්වය දිගින් දිගට ම පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි විය. යළිත් එය වසංගත තත්ත්වයක් කරා වර්ධනය විය. මෙයට හේතු ගණනාවක් තිබුණි. ප්‍රධානතම හේතුවක් වූයේ තුරන් වූ බවට විශ්වාස කොට ඩී. ඩී. ටී. යෙදීම කලින් ම නවතා දැමීම යි. එනිසාම රෝග විනිශ්චයන්ට ලක් නොවී හේත් යායවල් වැනි දුෂ්කර ප්‍රදේශවල මැලේරියා රෝගීන් සිට ඇති අතර ඔවුන්ගෙන් සෙසු අයට බෝවීම ද සිදු විය 1967 - 68 වැනි වසරවල ඇලගැර ජනප්‍රිය මැණික් ගරත ස්ථානයක් විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා ඉතිහාසයේ බිඳක්

- 1638 : ලන්දේසීන් විසින් මුදුණිය කරන ලද සිතියමක යාල රාජධානියේ පැවති උණක් නිසා ජනගහනය හීන වූ බව සඳහන් වෙයි. (ඒ 1638 වසරට වසර 300කට කලිනි)
- 1911 දී මුල් ම සංවිධානාත්මක මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය කුරුණෑගල දී ආරම්භ විය.
- 1914 දී ජේම්ස් සහ ගුණසේකර යන මහතන් දෙපොළ විසින් ලංකාවේ මැලේරියාව බෝ කරන වාහකයින් හඳුනාගනු ලැබිණ.
- 1921 දී මැලේරියා පිළිබඳව පූර්ණ කාලීන විශේෂඥයකු රජය මගින් පත් කිරීම සිදු විය. ඔහු කාටර් නම් කීට විද්‍යාඥයෙකි.
- 1945 වසර අග දී මැලේරියා මර්දනයේ විශාල විප්ලවයක් සිදු විය. එනම් ඩී.ඩී.ටී. සොයා ගැනීමයි.
- 1958 මැලේරියා ලංකාවෙන් තුරන් කිරීමේ ව්‍යාපාරය ආරම්භ.
- 1963 දිවයිනෙන් ම මැලේරියා රෝගීන් 17 දෙනෙකු පමණක් වාර්තා වීම එනම් තුරන් කිරීමේ කටයුතු සාර්ථක අධීයකට පත් වීම
- 1967 හේතු කාරණා කිහිපයක් නිසා මැලේරියාව තුරන් කිරීමේ කටයුත්ත සාර්ථක නොවීම හා යලිත් එය හිස එසවීම සිදු විය.
- 1987 ආසන්නතම මැලේරියා වසංගතය ඇති විය. නිශ්චිතව ම මැලේරියාව බවට හඳුනාගත් රෝගීන් සංඛ්‍යාව 700000කි.
- 1998 ශ්‍රී ලංකාව, Roll Back Malaria නමින් ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය දියත් කරන මැලේරියා මර්දන කටයුත්තට දයක වන බවට ජනපතිවිය දත්වා සිටීම

මෙම ප්‍රදේශයට දිවයින සතර කොණින් මැණික් ගරන්තෝ පැමිණ කටයුතු කරගෙන ගියේ ය. ඔවුන් කැවන ගම්මිරිවලට ගිය පසු ඔවුන්ගෙන් මැලේරියාව පැතිර ගියේ මැණික් පනල් ආශ්‍රිතව මැලේරියාව ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් බෝවුන බැවිනි. එසේ ම මැණික් ලැබුවත් කතරගම, මඩු වැනි ප්‍රදේශවල බාරහාර මජ්ඣ කිරීමට යැමේදී එම ප්‍රදේශවල ද මැලේරියාව බෝවීම වැළැක්විය නොහැකි විය. මෙවැනි හේතූන් නිසා විශාල වශයෙන් තුරන් කර තිබුණු මැලේරියා රෝගය නැවත වසංගතයක් බවට පත්වී මිනිසාට පීඩා කරන්නට විය.

අපේ අසල්වැසි ඉන්දියාව ද මැලේරියාව තුරන් කිරීමේ අවසාන අදියර දක්වාම සාර්ථකව ගමන් කළේ ය. එහෙත් විවිධ හේතූන් නිසා එය යලිත් හිස එසවී ය. මුරුමස් දිවයින හා මාලදිවයින මැලේරියා රෝගය තුරන් කර ජයග්‍රහණය ලැබූ අපේ කලාපයේ රටවල් වෙයි.

මෙම ප්‍රදේශයට දිවයින සතර කොණින් මැණික් ගරන්තෝ පැමිණ කටයුතු කරගෙන ගියේ ය. ඔවුන් කැවන ගම්මිරිවලට ගිය පසු ඔවුන්ගෙන් මැලේරියාව පැතිර ගියේ මැණික් පනල් ආශ්‍රිතව මැලේරියාව ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් බෝවුන බැවිනි. එසේ ම මැණික් ලැබුවත් කතරගම, මඩු වැනි ප්‍රදේශවල බාරහාර මජ්ඣ කිරීමට යැමේදී එම ප්‍රදේශවල ද මැලේරියාව බෝවීම වැළැක්විය නොහැකි විය. මෙවැනි හේතූන් නිසා විශාල වශයෙන් තුරන් කර තිබුණු මැලේරියා රෝගය නැවත වසංගතයක් බවට පත්වී මිනිසාට පීඩා කරන්නට විය.

අපේ අසල්වැසි ඉන්දියාව ද මැලේරියාව තුරන් කිරීමේ අවසාන අදියර දක්වාම සාර්ථකව ගමන් කළේ ය. එහෙත් විවිධ හේතූන් නිසා එය යලිත් හිස එසවී ය. මුරුමස් දිවයින හා මාලදිවයින මැලේරියා රෝගය තුරන් කර ජයග්‍රහණය ලැබූ අපේ කලාපයේ රටවල් වෙයි.

වෛද්‍යවරුන්ගේ මෙන් ම පර්යේෂකයන්ගේ මතය වන්නේ ප්‍රබල ප්‍රතිශක්තිකරණ ක්‍රමයක් සොයා ගන්නා තුරු මැලේරියාව තුරන් කිරීම ඉතාම බැරෑරුම් කටයුත්තක් විය හැකි බවයි. ප්‍රතිශක්තිකරණ එන්නතක් සඳහා අවධානය යොමු වී පැවතුණ ද යම් යම් තාක්ෂණික ගැටලු නිසා එයට බාධා එල්ල වී තිබේ.

මෙම මදුරු වර්ගය තම වර්ගය බෝ කිරීමට සොයා ගන්නා සුවිශේෂී ස්ථාන කිහිපයක් තිබේ. එනම් නොගැඹුරු ලිං, වර්ෂාවලින් පසුව තැනිත් තැන එකතුවන දිය කඩිනි, සෙමින් ගලා බසින ගංගා, ඇල වේලිවල ඉවුරු අසල, මැණික් පනල් ආදී තැන්වලයි. ඒ අනුව සලකා බලන විට මේ මදුරුවන් බිත්තර දැමීම සඳහා තෝරා ගන්නේ හොඳින් හිරු එළිය වැටෙන, නොගැඹුරු පිරිසුදු හා නිශ්චල ස්ථාන බව පැහැදිලි වේ.

මැලේරියාව මර්ධනයේදී මැලේරියා රෝගියකු හඳුනාගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වෙයි. පිළිවෙලින් විස්තර කරනොත් උණ වැළඳීමට දවස් දෙක තුනකට පෙර කොන්දේ වේදනාව, බෙල්ල හැරවීමට ඇති අපහසුව, හිසේ බරගතිය හා කෑම අරුවිය ඇති විය හැකි ය. ඇතැමෙකුට වමනය හා පාචනය ඇතිවීමට ද ඉඩ තිබේ. මැලේරියා රෝගයේ පවත්නා විශේෂත්වය නම් ශරීරය සීතල කොට වෙවිලා උණ ගැනීම සිදු වී ටික වේලාවකින් වෙවිලීම තතර වී ශරීර උෂ්ණත්වය ඉහල යාමයි.

මැලේරියාව මර්දනය කිරීමට ක්‍රියා කරන පිරිස්, ඒ සඳහා බොහෝ කොටම යොදා ගන්නේ මදුරු තාශක බෙහෙත් ඉඩිමේ ක්‍රියාවලිය යි. ඇතෝගිලිස් කියුලිසිලෝසිස් මදුරුවාගේ ජීවන චර්යාව අනුව මේ ක්‍රමයෙන් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකි වේ. මිනිසුන්ගේ ලේ උරාබීමට නිවෙස් තුළට එන මදුරුවා ලේ උරා බීමට පෙරත්, ඊට පසුත් ටික වේලාවක් නිවස තුළ රැඳී සිටියි. ගෙයි ඇතුළු බිත්තිවල, වහලයේ, මේස, ඇඳ, පුටු යට හා අඳුරු තැන්වල, අල්මාර් හා කඩි බිත්තියට හේත්තුවන පැත්තේ මේ මදුරුවාට වාස භූමි වෙයි.

මැලේරියාව සඳහා ලංකාවේ බහුලව භාවිත කරන පෙති වර්ග දෙකක් තිබේ. එනම් ක්ලෝරෝක්වින් සහ ප්‍රිමාක්වින් ය. මෙම බෙහෙත් වර්ග වලින් සිදු කෙරෙන්නේ මැලේරියා රෝගීන්ගේ

ලංකාවේ මදුරු තාශකයක් ලෙස සුලබව යොදා ගන්නේ මැලිනියන් ය.

මලේරියාවේ වැළැක්වීමේ කෙසේද?

මලේරියා රෝගයෙන් වැළකීමට ඇති ක්‍රම මං පෙත් තුනක් ඔස්සේ විස්තර කළ හැකි ය.

1. මදුරුවාගෙන් ආරක්ෂා වීම
  - මදුරු දැල් භාවිතය
  - කවුළු, ජනේල හා ධාරවල් මදුරුවන්ට ඇතුළු විය නොහැකි අන්දමින් ආවරණය කිරීම
  - මදුරු නාශක ද්‍රව්‍ය (කොයිල් වැනි) භාවිතය
2. මදුරුවන් බෝ වන තැන් පස් යොදා වසා දැමීම/ජලය රැඳුණු ස්ථාන-වලින් ජලය ඉවත් කිරීමට කටයුතු යෙදීම
  - මදුරු කීට හක්ෂක මත්ස්‍යයින් හඳුන්වා දීම
  - මදුරු කීටයින් විනාශ කරන ද්‍රව්‍ය ජලයට මුසු කිරීම
  - සුහුඹුල් මදුරුවන් විනාශ කිරීම
  - නින්දට යාමට පෙර මදුරු නාශක ද්‍රව්‍ය කාමරයේ ඉසීම
  - මලේරියා මර්දන කටයුතු කරන ආයතනවලට සහයෝගය දැක්වීම (බන්තුවල, අඳුරු අහුමුසුවල, කැලෑ පඳුරු තුළ සැඟවී සිටින මදුරුවන් විනාශ කිරීම)

මලේරියා රෝගයෙන් රෝග කාරක මදුරුවන් විනාශ කළ හැකි ය. එසේම මදුරු දැල් භාවිත කිරීම ද මලේරියාවෙන් බේරීමට පහසු මගකි. වර්තමානයේදී මදුරු දැල්වල කෘමිනාශක තැවරීම ද මලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය මගින් සිදු කෙරේ.

මලේරියා වාහක මදුරුවා මර්දනය කිරීම මෙන්ම මලේරියා රෝගය සාදන පරපෝෂිතයන් විනාශ කිරීම මගින් ද මේ වසංගතයෙන් ගැලවීමට හැකි වෙයි. මිනිසාට මලේරියාව සාදන පරපෝෂිත වර්ග 4 කී එයින් දෙවර්ගයක් පමණක් ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට මලේරියාව සෑදීමට ක්‍රියා කරන්නේ. එම වර්ග දෙක නම් ජලාස්මෝඩියම් වසි-වැක්ස් සහ ජලාස්මෝඩියම් ෆැලිසි-පාරුම් ය. මීට අමතරව මැණික් පතල් ආශ්‍රිත තවනම පර්යේෂණ-වලදී ජලාස්මෝඩියම් වර්ග තමානි මලේරියා පරපෝෂිත විශේෂයක් ද හඳුනා ගනු ලැබ ඇත.

මලේරියාවට කරනු ලබන ප්‍රතිකාර වෙනස් වන්නේ මෙම පරපෝෂිතයාගේ වර්ගය අනුව ය. පරපෝෂිතයාට ජලාස්මෝඩියම් වසි-වැක්ස් නම් දින පහේ ප්‍රතිකාරය කෙරේ. එනම් එවිට දින පහක් දක්වා ඖෂධ ලබා ගත යුතු ය. පරපෝෂිත වර්ගය ෆැලිසිපාරුම් නම් ඖෂධ ගත යුත්තේ දින එකකි.

පරපෝෂිත වර්ගය නිශ්චිතව හඳුනා ගැනීම සඳහා රෝහල්වල රුධිර පරීක්ෂාව හා සායනික පරීක්ෂාව වශයෙන් පරීක්ෂණ ක්‍රම

දෙවර්ගයක් තිබේ. දිවයිනේ ඕනෑම රෝහලකින් මලේරියාව පිළිබඳව සායනික පරීක්ෂාවක් කර ගත හැකි අතර අන්වීක්ෂ පහසුකම් සහිත රෝහල්වලින් රුධිර පරීක්ෂාව සිදු කර ගත හැකි ය.

මෙම පරපෝෂිත වර්ග දෙක ඇසුරින් වඩාත් තර්ජනාත්මක වර්ගය වන්නේ ජලාස්මෝඩියම් ෆැලිසි-පාරුම් නම් වර්ගය යි. එම පරපෝෂිතයන් කරන කොට ගෙන රෝගී වූ රෝගීන්ට සංකූලතා ඇතිවීමට ඇති ඉඩ කඩ වැඩි ය. ඔවුන්ට මොළයේ මලේරියාව, අධික නිරන්තීය ඇතිවිය හැකි අතර මරණය පවා එයින් ඇති විය හැකි ය. මලේරියාව වැළඳීමෙන් අනතුරුව තැවනක් සඳහා ම මලේරියාව නොවැළඳෙන බවට සහතික විය නොහැකි ය. මලේරියාව යනු තැවන තැවනක් වැළඳිය හැකි රෝග තත්ත්වයකි.

මලේරියාව මර්දනය කිරීමට අතීතයේ පටන්ම ගෙන ඇති ක්‍රියා-මාර්ග විවිධාකාර ය. පොදුවේ මදුරු උවදුර වළකාලීමට පාරම්පරික සම්ප්‍රදායික ක්‍රම රැසක් තිබේ. ඒ අතුරින් ඖෂධීය ශාකවල දුම් ඇල්-ලීම, (මදුරුතලා වැනි) කජු ලෙලි ආදිය පිළිස්සීම මගින් මදුරුවන් පළවා හැරිය හැකි ය. එසේම මදුරු කීටයින් විනාශ කිරීමට තවනම ක්‍රමවේදයන් වර්තමානයේ එළි දැක තිබේ. එම තවන ක්‍රමයන් ද ජීවී ක්‍රම හා රසායනික ක්‍රම වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදේ. වර්ත-

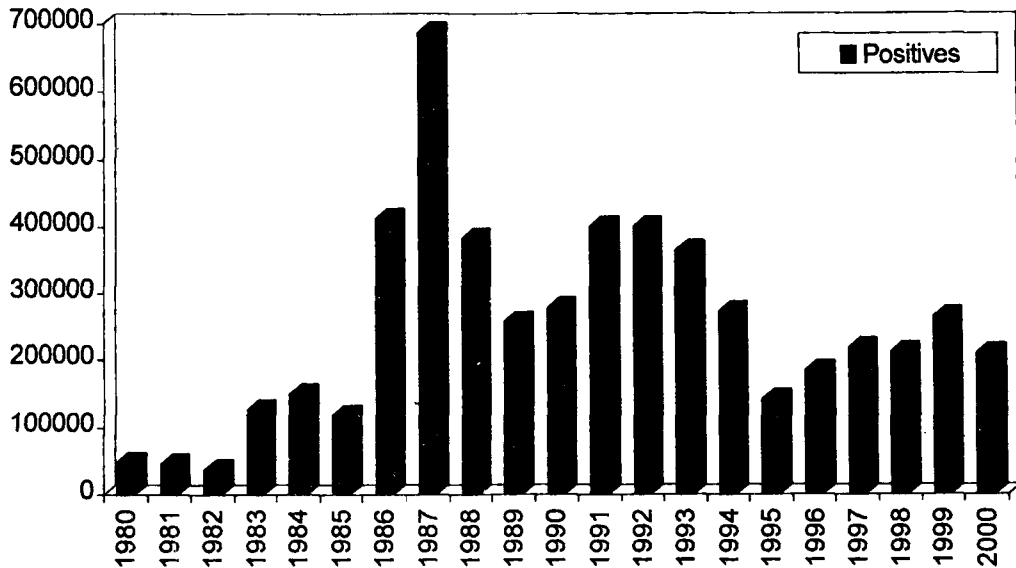
මානයේ හඳුන්වා දී තිබෙන තවනම රසායනික මදුරු මර්දන ක්‍රමයක් නම් තෝරා ගත් ප්‍රදේශ වල ටෙම්-ෆොස් යන රසායනික ද්‍රව්‍යය යෙදීමයි මෙහි ඇති විශේෂත්වය නම් මනුෂ්‍යන්ටත්, මත්ස්‍යයන් වැනි සත්ත්ව කොට්ඨාසයන්ටත් කිසිදු ආකාරයකින් හානිකර නොවීමයි. මෙහි ගැටළුව වන්නේ මිල අධික වීමයි. ජීවී ක්‍රමයක් හැටියට කීට හක්ෂක මත්ස්‍යයන් යෙදීම සිදු කෙරේ. ගජපියා, නළඟඳයා, වැනි මත්ස්‍යයින් මැණික් පතල් වැනි මදුරුවන් බෝවන ස්ථානවලට දැමීම මගින් පර්මාට අඩු කර ගත ගත හැකි වේ.

තව ද ලෝක බැංකුව හා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය වැනි ආයතන මගින් ලැබෙන මූල්‍යමය ප්‍රතිපාදන ඇසුරින් මලේරියා තර්ජනය පවත්වා ප්‍රදේශවල මදුරු දැල් බෙදා හැරීම සිදු කෙරේ. එසේම සහන මිලට මහන මැණික් මිලදී එමගින් මදුරු දැල් මැසීම ස්වයං රැකියාවක් වශයෙන් දියුණු කිරීමට ද පියවර ගෙන තිබේ.

බැසිලස් තුරින්චියෙන්සිස් නමැති බැක්ටීරියාවට ද මදුරු කීටයන් විනාශ කිරීමේ හැකියාවක් ඇතැයි ද හඳුනාගෙන ඇත. එහෙත් මෙ බැක්ටීරියාව දැනට දිවයිනේ නිපදවෙන්නේ නැත. ඒ සඳහා විදේශ විනිමය වැය කරමින් ආනයනය කළ යුතුව ඇත.

මලේරියා රෝගයෙන් විශේෂයෙන්ම ආරක්ෂා විය යුතු පිරිසක් හැටියට ගැනෙන්නේ ගර්භනී මව්වරුන් ය. ගර්භනී කාලය තුළ දී මලේරියාව මර්දනය කර ගැනීම අතීතයින්ම වැදගත් වේ. එම කාලයේදී මලේරියාව වැළඳුනහොත් මවටත්, කුස තුළ සිටින දරුවාටත් එය බලපායි. මේ නිසා ගබඩා වීම මෙන්ම අඩු බර දරු උපන් සිදුවීම ද විය හැකි ය.

80 පිටුවට
අනුරාධා හෙට්ටිආරච්චි

යළි හිස ඔසවන...

66 පිටුවෙන්

මැලේරියාව ඇති ප්‍රදේශවල සෑම ගර්භනී කාන්තාවක්ම රුධිර පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම හා සතිපතා මැලේරියා මර්දන ප්‍රතිකාර නොකඩවා ලබා ගැනීම මගින් ගර්භනී කාන්තාවන්ට මේ රෝගයෙන් ආරක්ෂා වීමට හැකියාව ලැබේ. මෙ ප්‍රතිකාර ගැනීමේ මට්ටම ගර්භයටත් කිසිදු හානියක් නොවන බවට වෛද්‍යවරු සහතික වෙති.

මැලේරියා තර්ජනයට තවත් පිරිසක් තම රුකියාව නිසා මුහුණ දෙති. ආරක්ෂක සේවාවල සේවය කරන පිරිස මෙන්ම ගොවිහු ද රාත්‍රියේ තිදිවරනි. තැනහොත් මවුන්ට රාත්‍රී කාලයේදී එළිමහනේ රැඳීමට සිදු වේ. ඇතෝගිලිස් මදුරුවාගේ ක්‍රියාකාරීත්වය පවතින්නේ සවස 6න් උදසන 6න් අතර බැවින් මෙම මදුරු ප්‍රහාරයට ලක්වීමට ඇති ඉඩ කඩ ඉතා ඉහළ ය. එසේ මැණික් කැණීමේ යෙදෙන්නෝ ද මැලේරියාව සම්බන්ධව ඉහළ අවදානමක් දරති.

වර්තමානයේ මැණික් ගැරීම සඳහා අප්‍රිකානු රටක් වන මැඩගස්කරයට යාමට බොහෝ සෙදනෙක් උනන්දු වෙති. එය මැලේරියා වසංගතය දැඩිව ඇති රටකි. එරටට ගොස් මැණික් ගැරීමේ යෙදී සිටි ලංකාවට පැමිණි පසුව මැලේරියා රෝග ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරයි නම් වහාම වෛද්‍ය වරයකු හමුවීම වැදගත් ය. එසේ ම නමා මැඩගස්කරයේ සිටි බවත් ඔහුට තොවලහා පැවසිය යුතු ය. එසේ පැවසීම වැදගත් වන්නේ ලංකාවේ මැලේරියා රෝගීන්ට දෙන ඖෂධ මැඩගස්කර මැලේරියා රෝගයට නොගැලපෙන බැවින් වෛද්‍යවරයාට නිවැරදි ඖෂධය නියම කිරීමට එය පහසුවක් වන නිසා ය. එසේ ම මැණික් ගැරීමට මැඩගස්කර යන්නේ නම් මැලේරියාව වැළැක්වීමේ ප්‍රතිකාර ලබාගෙන යෑම මහඟු ප්‍රයෝජනයක් වනු ඇත.

මුළු ලෝකයේ ම මැලේරියා වසංගතය පිළිබඳව කතා කරන්නේ නම් මේ රෝගයෙන් වසරකට මිලියනයක් පමණ මිය යතැයි ගණන් බලා ඇත. වසරකට වැඩිම මරණ සංඛ්‍යාවකට හේතුවන රෝග අතරින් දෙවැනි තැන මැලේරියාව හිමි ය. ඉන් පලමු තැනගන්නේ ක්ෂය රෝගය යි. අග්නිදිග ආසියාවේ ජීවත්වන බිලියන 1.4 ජනගහනයෙන් බිලියන 1.2 ක් ම ජීවත් වන්නේ මැලේරියා පවතින ප්‍රදේශවල බව වාර්තා සඳහන් කරයි. උතුරු කොරියාවත්, මාලදිවයිනත් පමණක් රෝගයෙන් ගැලවීමට හැකියාව ලැබූ රටවල් වෙයි.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය මේ වන විට මැලේරියාව මර්දනය කිරීම සඳහා ලොව පුරා **Roll Back Malaria** නමින් ව්‍යාපාරයක් ගෙන යයි. එහිදී සිදු කරන්නේ මැලේරියාව මර්දනය කිරීමට විවිධ ක්‍රියාමාර්ග විවිධ මං පෙත් ඔස්සේ හඳුන්වා දීමයි. රෝල් බැක් මැලේරියා සංකල්පයේ ජනමාධ්‍යයන්ට ද හිමි වන්නේ සුවිශේෂී කාර්ය භාරයකි. මෙම සංකල්පයේ අරමුණ 2010 වන විට මැලේරියාව ලොව තුළ මර්දනය කිරීමයි. ඒ සඳහා හවුල්කරුවන් හඳුනා ගැනීම 'රෝ බැක් මැලේරියා' සංකල්පයේ තේමාව වේ.

ලෝක සෞඛ්‍ය අර්බුදයක් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇති මැලේරියාව මර්දනය කිරීමට එන්නතක් තවමත් හඳුනාගෙන නැත. ඒ සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රියාත්මක ය. ලංකාවේ මැලේරියාව මර්දනය කිරීමට පෙරමුණ ගෙන ක්‍රියාකරන්නේ මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය යි. රේඛීය අමාත්‍යාංශයක් හා මූල්‍යමානවත් සහිතව ක්‍රියාත්මක වන මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරය පළාත් සභා අටක් යටතේ ක්‍රියාකාරී විය. ඒ සියලු කටයුතු එක ම ප්‍රතිපත්තියක් යටතේ සිදු කෙරේ. 2000 වසරේදී රුපියල් මිලියන 338 ක් මැලේරියාව සඳහා රජයෙන් වැයකොට තිබේ. තනි රෝගයක් වෙනුවෙන් එසේ වැය කළ වැඩිම මුදල එය වන්නට ද ඉඩ තිබේ. □

විශේෂ සතුනිය මැලේරියා මර්දන ව්‍යාපාරයේ අධ්‍යක්ෂ
වෛද්‍ය පුත්සිරි ප්‍රනාන්දු